

*Het laatste
verhaal van
Mina Lee*

Nancy Jooyoun Kim

Vertaling Ingrid Zweedijk

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2020 Nancy Jooyoun Kim
Oorspronkelijke titel: *The Last Story of Mina Lee*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2021 HarperCollins Holland
Vertaling: Ingrid Zweedijk
Omslagontwerp: Park Row Books
Bewerking: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Krakenimages / Shutterstock
Foto auteur: © Andria Lo
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania

ISBN 978 94 027 0825 7
ISBN 978 94 027 6212 9 (e-book)
NUR 302
Eerste druk augustus 2021

Originele uitgave verschenen bij Harlequin Enterprises ULC, Toronto, Canada.
Deze uitgave is uitgegeven in samenwerking met Harlequin Books SA.
HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Margot

Herfst 2014

Margots laatste gesprek met haar moeder was zo alledaags geweest, zo gewoontjes – het zoveelste moeizame, tweetalige huis-tuin-en-keukenpraatje. Half verstaanbaar.

Weer weinig klanten vandaag. Zelfs alle Koreaanse zaakjes in het centrum gaan dicht.

Wat heb je vanavond gegeten?

Iedereen gaat tegenwoordig naar Target, de grote winkels. Het kost hetzelfde en het is er schoner.

Margot stelde zich haar brein voor als een visnet met grove mazen, waar ze de Koreaanse woorden doorheen zag zwemmen. Ze had al eens geprobeerd het net aan te trekken, maar een andere taal leren, vooral haar moeders moedertaal, frustreerde haar. Waarom leerde haar moeder geen Engels?

Dat laatste gesprek was echter twee weken geleden. En de afgelopen dagen speelde er maar één vraag door Margots hoofd: waarom nam haar moeder de telefoon niet op?

Sinds Margot en Miguel uit Portland waren vertrokken, stortregende het non-stop. Door de beslagen voorruit en heen en weer zwiepende ruitenswissers vingen ze af en toe een glimp op van fastfood en benzine, motels en reclameborden, outletcenters en 'speelparadijzen voor het hele gezin'. Margot greep het stuur steviger beet, haar handen waren verkramp, het angstzweet stond erin. De regen was een uur geleden begonnen, vlak nadat ze een pitstop hadden gemaakt in het noorden van Portland om een kijkje te nemen bij het beroemde, bijna tien meter hoge Paul Bunyan-beeld met zijn karikaturale grijns, in rood-wit geblokt houthakkershemd gehulde brede bast en zijn handen rustend op een rechtopstaande bijl.

Eerder die ochtend in Seattle had Margot een rugzak en een weekendtas volgepropt met kleren voor een week, Miguel opgepikt bij zijn appartement met twee grote koffers en drie kamerplanten en ingevoegd op de snelweg om Miguel naar Los Angeles te brengen voor zijn grote verhuizing. Ze zouden stoppen in Daly City om te overnachten bij Miguel's ouders, wat een uur of tien rijden was.

Aan het begin van de rit was Miguel uitgelaten geweest, toen had hij meegezongen met 'Don't Stop Believin' en grappen gemaakt over alle mannen die hij in LA zou ontmoeten. Maar nu, bijna vier uur verder, zat hij stiller met zijn voorhoofd in zijn hand en ademde diep in en uit, alsof hij zijn best deed helemaal nergens aan te denken.

'Gaat het?' vroeg Margot.

'Ik zit aan mijn ouders te denken.'

'Wat is er dan met je ouders?' Ze drukte het gaspedaal nog wat verder in.

'Dat ik tegen hen lieg,' zei hij.

'Over waarom je werkelijk naar LA verhuist?' Miguel had een baan aangenomen bij een accountantsbureau op een gunstiger gelegen plek voor zijn droom om in de theaterwereld te werken. De afgelopen twee jaar hadden ze samengewerkt bij een non-profitorganisatie voor mensen met een beperking. Zij was administratief medewerker, hij getallen-

kraker op Financiën. Ze zou hem missen, maar ze was ook blij voor hem.
'De toneellessen? De toneelstukken die je schrijft? Het Grindr-account?'

'Over alles.'

'Overweeg je weleens het hun te vertellen?'

'Constant.' Hij zuchtte. 'Maar dit is gemakkelijker.'

'Denk je dat ze het weten?'

'Ja, natuurlijk. Maar...' Hij haalde een hand door zijn haar. 'Soms is dezelfde leugen aanhangen wat een familie een familie maakt, Margot.'

'Ha. Hoe noem je mensen dan die dezelfde waarheid aanhangen?'

'Nou, persoonlijk ken ik zulk soort mensen niet, maar... wetenschappers?'

Ze lachte, had verwacht dat hij 'vrienden' zou zeggen. Terwijl ze het stuur stevig beetgreep, kreeg ze het bord naar Salem in het oog. Haar handen waren inmiddels verstijfd. 'Moet jij naar de wc?' vroeg ze.

'Nog niet. We gaan toch in Eugene stoppen?'

'Ja, dat is nog een uurtje of zo.'

'Ik krijg een beetje trek.' Grabbelend in zijn rugzak op de vloer achter zijn stoel vond hij een appel, die hij schoonwreef met de onderkant van zijn shirt. 'Wil je een hap?'

'Niet nu, dank je.'

Zijn tanden knerpten in het vruchtvlees, waarvan de geur de muffe lucht van vochtige vloermatten en warme blowers spleet.

Margot werd overvallen door het beeld van haar moeders serene gezicht – de neergeslagen ogen boven de hoge jukbeenderen, de ontspannen mond – terwijl ze een appel schildte met een schilmesje, één lange sliert tevoorschijn toverend. De overgebleven spiraal behield de vorm van zijn vorige leven. Als kind hield Margot die schil altijd voorzichtig als een klein diertje in haar handpalm, dit bewijs dat haar moeder een soort tovenaars kon zijn, een kunstenaar die een ontstaansgeschiedenis vertelde aan de hand van afval – *dit is de schil van een vrucht, dit is de geur, dit is de kleur.*

‘Ik hoop dat het zo opklaart,’ zei Miguel, haar herinnering onderbrekend. ‘Het wordt straks behoorlijk smal en kronkelig. Er is een eng stuk op de noordgrens van Californië waar de weg zigzagt terwijl je langs kliffen in de afgrond kijkt. Het is een soort test om te zien of je op de weg kunt blijven.’

‘O, god,’ zei Margot. ‘Laten we er maar over ophouden.’ Terwijl ze zich weer op de kletsnatte weg concentreerde, de wazige lichten, de gele en witte lijnen die zich als afgewikkeld garen voor haar uitstrekten, dacht ze opnieuw aan haar moeder, die een hekel had aan over de snelweg rijden, haar moeder, die de telefoon niet meer opnam. Waar was haar moeder?

De ruitenwissers veegden de striemende regen piepend weg.

‘En jij?’ vroeg Miguel. ‘Verheug je je erop je moeder weer te zien?’

Haar maag trok zich samen. ‘Nou, ik probeer haar al een paar dagen te bellen om het haar te laten weten, om haar te laten weten dat we langskomen.’ Terwijl ze het stuur vastklemde, slaakte ze een zucht. ‘Eigenlijk wilde ik het haar niet vertellen, omdat ik er een leuk tripje van wilde maken, maar dat vond ik ook weer sneu, dus...’

‘Is alles goed met haar?’

‘Ze neemt de telefoon niet op.’

‘Hm.’ Hij verschoof in zijn stoel. ‘Misschien is de batterij leeg.’

‘Ze heeft een vaste lijn. Zowel op haar werk als thuis.’

‘Misschien is ze op vakantie?’

‘Ze gaat nooit op vakantie.’ De voorruit besloeg, vlekken en strepen onthullend van eerdere pogingen om hem schoon te vegen. Ze zette de blower op een hogere stand.

‘Heeft ze nooit ergens naartoe gewild?’

‘Yosemite en de Grand Canyon. Ik weet niet waarom, maar daar wilde ze altijd nog een keer naartoe.’

‘Het is een gigantische scheur in de grond, Margot. Waarom zou ze die niet willen zien? Het is Gods scheur.’

‘Het is een of andere overgangsrite van Koreaanse immigranten. Na-

tionale parken, redenen om hoeden en kaki te dragen, dat soort dingen. Het echte Amerika of zo.'

'Er is heus niks aan de hand,' zei Miguel. 'Wanneer heb je haar voor het laatst gezien?'

'Afgelopen kerst,' zei ze.

'Misschien heeft ze het gewoon drukker dan anders. Nog een dag, dan zijn we er.'

'Je hebt vast gelijk. Bij de volgende stop bel ik haar nog een keer.' Een drukkend gevoel verspreidde zich in haar borst. Ze morrelde aan de radiotuner, maar kreeg alleen maar ruis met af en toe een flard van een commercial of de stem van een presentator.

Met haar moeder was alles goed. Het zou allemaal goed komen. Nu Miguel naar LA verhuisde, zou ze voortaan meer reden hebben om op bezoek te gaan.

De weg lag voor hen als de schil van een vrucht. De ruitenwissers zwoepten water weg dat uit de lucht viel.

In Redding, Californië, omhuld door bergen en ondoordringbare bossen, stopten Margot en Miguel bij het eerste het beste wegrestaurant – een goedkoop tentje met rode vinyl banken, een jukebox en een serveerster in een wit uniform. De gastvrouw, een blonde studente met paardenstaart, bracht hen naar een tafeltje en overhandigde hun plastic menukaarten. Een oude man met een chauffeurspet zat in zijn eentje aan de bar. In een aangrenzend nisje zaten twee meisjes te kleuren op papieren placemats terwijl hun ouders toekeken.

Geboren en getogen in LA, en wel in Koreatown, waar Koreaanse en Mexicaanse eethuisjes de norm waren geweest, vond Margot de typisch Amerikaanse *diner* altijd stijlvol en hip, een plek van onuitgesproken heroïek uit een film of een kort verhaal waar fatsoenlijke, hardwerkende witte Amerikanen even op adem kwamen.

Ze dacht terug aan toen ze acht jaar geleden naar Seattle was verhuisd

en haar eerste witte vrienden had gekregen; mensen die zo vanzelfsprekend leken om te gaan met hun identiteit, hun huidskleur, hun uiterlijk, op zo'n onzichtbare manier, alsof de wereld was geschapen voor hen, wat in zeker opzicht ook zo was. De meesten van hen – met hun blauwe ogen en lange, smalle neuzen – zagen er van nature aantrekkelijk uit, omdat zelfs witte mensen die geen supermodel waren, in elk geval wit waren.

Zo wilde ze niet denken, aangezien het, in theorie, nergens op sloeg. Schoonheid is een concept, maar theorie is niet de realiteit waarin we leven, dacht ze. Theorie huisde niet in hart en nieren. Theorie wiste de jaren van kritisch zelfonderzoek in een spiegel niet uit, de jaren waarin ze er niemand van belang in zag, geen hoofdrolspeler of beauty, slechts een sidekick in een verhaal, iemand zonder tekst, die op zijn best 'exotisch' was, begeerlijk maar simpel en vreemd. In haar jeugd had ze vaak gedagdroomd: *Als ik maar grotere ogen had of bruin haar in plaats van zwart. Als ik maar...*

Haar gedachten werden onderbroken doordat het eten werd gebracht. Margot en Miguel vielen als uitgehongerde dieren aan op hun maaltijd – een cheeseburger met frietjes, tonijnsalade met gesmolten kaas op roggebrood en tomatensoep. Margot probeerde rustig aan te doen, maar het smaakte allemaal te goed, perfect, Amerikaans. Het enige wat ze hoorde, waren hun kauw-, slik- en smakgeluiden – een symfonie van voldoening. Ze wilde hier eeuwig blijven zitten, zonder te denken aan haar problemen, LA, haar moeder.

'We moeten maar weer eens verder, niet?' vroeg Miguel. 'Zal ik rijden?'

Ze betaalden de rekening en gingen naar buiten, waar de wolken hadden plaatsgemaakt voor een avondlucht die een sterrenhemel beloofde. De maan scheen zilverachtig wit als een leeg kijkgaatje in een deur. Margot had er spijt van dat ze geen winterjas had ingepakt, alleen een windjack en een paar sweaters voor het warmere weer in LA.

Omdat hij een kop groter was dan Margot, stelde Miguel de spiegels bij, en daarna de stoel, om zijn benen meer ruimte te geven. De bovenkant van zijn met haarcrème in model gehouden kapsel raakte de dakbekleding. Hij voegde in op de snelweg, waarna hij plankgas gaf. Bij elke langzamer rijdende auto die hij inhaalde, gaf hij richting aan. Hij sneed niet één keer iemand af.

Margot had nooit geweten hoe snel en soepel haar auto kon rijden, hoe zoveel zelfvertrouwen en onverschrokkenheid haar tegelijk konden imponeren en beangstigen. Ze was zo gewend geraakt aan haar eigen, of haar moeders, snelheid.

Haar moeder had er nooit iets voor gevoeld om ver te reizen. Ze sprak zelden over het verleden, maar ze had Margot wel een keer verteld dat ze op haar vierde met haar familie was gevlucht uit het noorden tijdens de Koreaanse Oorlog. In die bloederige periode was ze op een of andere manier voorgoed gescheiden geraakt van haar ouders. Onderweg zijn stond voor haar moeder in wezen gelijk aan een gevoel van verlies waar Margot, die in Amerika was geboren, zich niets bij kon voorstellen. En toch had ze dezelfde angst voor hard rijden geërfd, vooral op snelwegen. Ze was meer bezig met de gewaarwording van snelheid op zich, het gevaar ervan, dan met eindelijk eens ergens komen.

Zodra ze een vlak, recht stuk snelweg zonder verkeer tussen boerderijen en akkers door bereikten, trok Margot haar staart los. Ze voelde dat haar lijf ontspande, dat de spanning uit haar schouders en handen trok. De lucht – een inktachtig ombré van blauw en zwart – strekte zich eindeloos uit om een nevel van sterren te onthullen, die op lichtjaren afstand naar hen twinkelden.

Twintig jaar geleden, toen Margot zes was, had haar moeder hun Oldsmobile een keer ingeladen voor een weekendtripje naar Vegas – de enige autoreis die ze ooit had gemaakt met haar moeder, die nooit meer dan een dag vrij van haar werk nam. Op weg erheen had ze de hele tijd ver onder de maximumsnelheid op de rechterbaan gereden, waardoor

een vier uur durende rit een volle dag in beslag had genomen. Auto's en vrachtwagens zoefden toeterend voorbij. Door open raampjes waaide een droge wind naar binnen met de geur van petroleum, mesquitegras en salie. Een laagje stof bedekte Margots gezicht en armen, terwijl ze onderuitzakte op de achterbank.

‘Waar gaan we naartoe?’ had ze gevraagd.

‘Een heel bijzondere plek,’ zei haar moeder.

‘Hebben ze er ijs?’

Haar bruine ogen, die de hele rit lang hard hadden geglinsterd, verzachtten in de achteruitkijkspiegel. ‘Ja.’

Rijdend over de Strip had Margot zich vergaapt aan de lonkende lichtjes, een sprookjeswereld van pret en vermaak. Hier konden ze alles krijgen – ijs, spelletjes, knuffelbeesten, cheeseburgers als ontbijt, muren gemaakt van snoepgoed waaraan ze konden likken. Maar in plaats daarvan brachten ze het grootste deel van hun enige hele dag door in een morsig motel buiten Vegas, wachtend op wat, of wie, dat was Margot nooit duidelijk geworden. Na uren wachten vertrokken ze de volgende ochtend. Op de terugweg leek haar moeder zo diep in de put te zitten dat Margot niet durfde te vragen waarom ze zo'n eind hadden gereden. Ze was er altijd van uitgegaan dat haar moeder niet wilde praten over de dingen waar ze verdriet van had. Maar misschien vergiste ze zich daarin. Misschien dat ze nu als volwassene een vrouw werd die haar moeder kon begrijpen en steunen, ondanks de verschillende talen die ze spraken.

Zo nu en dan knipperde een lichtje uit de verte in de inktzwarte hemel en akkers rondom Margot en Miguel. Het rijden over een weg die slechts verlicht werd door het bereik van hun koplampen gaf haar het gevoel alsof ze in een ruimteschip zat, onbekende dimensies tegemoetscherend, een oneindige nevel van sterren en planeten, piepkleine sterrenstelsels in de kosmische ruimte.

Ze sloot haar ogen. Waarom nam haar moeder de telefoon niet op?

De volgende ochtend, na een overnachting bij Miguels ouders, luisterden ze op Interstate 5 naar een reportage op de lokale radiozender over de verwoestende effecten van de droogte. Ze had zich nooit gerealiseerd hoeveel ze van de zon hield – Los Angeles' oneindige daglicht – tot ze naar Seattle was verhuisd, waar kou en regen vele grijze dagen lang aanhielden. In haar jeugd had ze de altijd en eeuwig stralende hemel vaak benauwend gevonden, de sleur om bijna elke dag een korte broek te dragen. Die hitte, die kleren konden heerlijk zijn op een vrije dag, maar Margot en haar moeder, die zes dagen per week van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in haar winkel werkte, hadden nooit tijd voor vakantie. Maar nu ze de gouden gloed van de door de zon geblakerde aarde tegen een strakblauwe hemel op zich liet inwerken, kon ze de warmte en het licht waarderen alsof ze uit een gevangenis was ontsnapt.

Uren later, toen Margot invoegde op de 101 naar het zuiden, begon de zon langzaam te zakken, waardoor de lucht veranderde in een zachter blauw dat plaatsmaakte voor heldere knalroze strepen, de feloranje gloed in het westen. Na een halfuur filerijden met andere automobilisten, met die typische LA-blik – verveeld en hersendood –, namen ze de afslag naar Normandie Avenue en reden door de drukke straten van haar wijk, Koreatown – clusters van Koreaanse borden, overdekte winkelcentra, ouders die boodschappentassen en de handen van kinderen vasthielden, bejaarden met zonnehoedjes, die kromgebogen door de straten schuifelden, pubers met slobberbroeken en rugzakken.

‘Ik geloof niet dat ik ooit in Koreatown ben geweest,’ zei Miguel, uit het raam starend.

‘Ken je LA goed? Je bent er een paar keer geweest, toch?’

‘Ja, Ik heb de toeristische dingen gedaan. Santa Monica, Venice, Beverly Hills, het centrum.’

‘Er is ook niet echt een reden om naar Koreatown te gaan, tenzij je van die keuken houdt. Maar het is aan het veranderen.’ Ze legde uit dat projectontwikkelaars de laatste paar jaar voor de hippe en welgestelde klasse speeltuinen aanlegden, appartementen, hotels en restaurants in de wijk bouwden. ‘Ik vind het zo raar,’ vervolgde ze. ‘Wat hebben mensen hier te zoeken?’

‘Het is gewoon weer eens wat anders,’ zei Miguel. ‘Mensen willen naar plekken die anders zijn. In achterbuurten wonen, daar gaan rijke mensen hard op.’

Margot schudde haar hoofd. ‘Voor mij was anders zijn niet iets positiefs. Het enige waar ik als kind naar verlangde, was wat ik op tv zag: vaatwassers, ramen die goed sloten en een tuin.’

‘Hadden jullie geen tuin? Zelfs arme mensen hebben tuinen, Margot. Met, je weet wel, waslijnen en hanen en kreupele honden...’ Hij grijnsde, en Margot schoot in de lach.

‘Wij woonden in een flatje, waar mijn moeder nu nog woont,’ zei ze. ‘We hebben nooit een benedenhuis gehad.’

Ze stopten voor het gebouw waar zij en haar moeder zolang ze zich kon herinneren in hadden gewoond – een onopvallende, grijs gepleisterde flat van drie woonlagen. De ramen op de begane grond waren beveiligd met tralies. De grote agaveplanten bij de ingang leken wel vermoeide wachtposten die hard aan een vrije dag toe waren. Margot en haar moeder woonden op de middelste etage in een driekamerwoning met een klein balkon op het noorden, dat deels uitkeek op een ander, vrijwel identiek gebouw met achterom.

‘Zullen we hier even blijven zitten?’ vroeg ze. De gène van vroeger drong zich weer op, de schaamte die ze voelde wanneer ze klasgenootjes mee naar huis nam om aan een groepsopdracht te werken. Margot en haar moeder vroegen nooit iemand binnen voor de gezelligheid. Hoe schoon haar moeder het ook probeerde te houden, binnen leek het altijd armoedig en rommelig – eerder een bezemkast om in te slapen en te ruziën dan een thuis. Maar iets anders kon haar moeder nou eenmaal niet betalen.

Nu was het gemakkelijker om in te zien hoe dit hier, zo anders dan haar buurt in Seattle met veel groen, heldere lucht en open ramen zonder tralies, haar een gevoel van gène en schaamte voor haar ouderlijk huis kon bezorgen. Niet dat het leven in Seattle minder verwarrend was, maar ze werd er niet constant zo met haar neus op de feiten gedrukt – de stortvloed aan emoties, de strijd om eten op tafel te krijgen, de angst om ’s avonds op straat achtervolgd, ontvoerd of neergestoken te worden. Altijd over haar schouder kijken. Misschien dat ze daarom het verleden niet achter zich kon laten; haar leven lang had ze geleerd om achterom te kijken. Door nooit vooruit te kijken struikelde ze voortdurend over dingen.

Miguel raakte haar arm aan. ‘Wil je je moeder nog een keer bellen? Heeft ze een mobiel?’

Ze ademde diep in en klikte haar gordel los. ‘Ze heeft er een voor

noodgevallen, maar die staat nooit aan. Het is een uitklapbare telefoon, en ze weet niet hoe ze haar voicemail moet checken.’

‘*Sacrilège*,’ zei hij met een belabberd Frans accent.

‘In technologisch opzicht leeft ze in het stenen tijdperk,’ ging Margot verder. ‘Ze kan eigenlijk ook geen Engels lezen, en haar ogen zijn vrij slecht. Mijn Koreaans is niet goed genoeg om haar te helpen. Het eindigt altijd met ruzie.’

Hoeveel uren had ze niet, hikkend en stotterend, geprobeerd iets in het Koreaans aan haar moeder uit te leggen? Een elektriciteitsrekening. Hoe de afstandsbediening werkte. Een autoverzekering. En tijdens die uren kwam er altijd een punt waarop Margot uit haar slof schoot en tegen haar moeder schreeuwde, zoals haar moeder zo vaak tegen haar had gedaan als ze zich slecht gedroeg door zich te verslapen, de kerkdienst te missen, zelfs door ziek te worden en naar het ziekenhuis te moeten. Haar moeder had een keer gekrijst: ‘Hoe moet ik dit betalen? Waarom pas je niet beter op jezelf?’ Haar moeder had geen tijd voor medeleven. Ze moest altijd maar dóór. Als ze stopte, kon ze zomaar eens kopje-onder gaan.

‘Vind je het erg om in de auto te wachten?’ vroeg ze.

Het kapotte hek piepte en viel toen met een klap achter haar dicht. Met ingehouden adem liep ze door het donkere, bedompte trappenhuis, dat naar natte sokken en oude verfdampen rook, naar de eerste verdieping, waar ze op de voordeur klopte. Het kijkgaatje was leeg en donker.

Dit was niet langer haar thuis. Toch draaide ze uit een gewoonte die niet in haar hoofd maar in haar handen huisde, de sleutel in het slot om met de bedoeling het van het nachtslot te halen, maar dat zat er niet op, en daarna de deurknop. Het grootste gedeelte van haar leven, haar jeugd, had ze ertegen opgezien de woning binnen te gaan, niet uit angst maar uit afschuw en rancune. Afschuw van haar moeder. Afschuw van het geldgebrek. Afschuw van haar vader, afwezig, verdwenen, een lafaard. Afschuw van haar moeders accent. Afschuw van de meubels, be-

vlekt, aftands. Afschuw van haarzelf, haar leven. Ze verafschuwde het hele zootje. Ze wilde dat deze wereld verdween, in vlammen opging.

Toen ze de deur opende, kwam haar een stank tegemoet van rot fruit, wee en doordringend, als een vloedgolf. Maagzuur gutste uit haar mond op de arm waarmee ze haar gezicht afschermdde. Ze knipte het licht aan. Een keramieken Mariabeeldje was kapotgevallen op de grond, de salontafel was bedekt met reisbrochures, en in deze vertrouwde chaos lag haar moeder op haar buik op het tapijt met haar rechterarm uitgestrekt, de linker langs haar zij, haar voeten in vleeskleurige pantykousjes.

Later zou Margot zich het gegil herinneren en beseffen dat het van haar afkomstig was.

Ze viel op haar knieën. Het amberkleurige schijnsel uit de hal was zacht als dons. Met een tintelend gezicht legde ze haar voorhoofd op het tapijt, waar de kop van een klein spijkertje in haar huid drukte. Plotse-ling grepen Miguels handen haar schouders van achteren vast, trokken haar voorzichtig overeind. Ze wankelden de trap af naar de buitenlucht, de straat.

Op het moment dat de zon achter de horizon verdween, werd de hemel een oneindige bloeditstorting – pimpelpaars. Het onbarmhartige licht deed zich gelden.

Ze zat op de scheefgezakte stoeprand, met haar hoofd op haar om haar knieën geslagen armen en met Miguel naast haar. Door de tranen heen probeerde ze hortend adem te halen.

Misschien had ze haar moeders pols moeten voelen, misschien had ze de politie niet moeten bellen. Wat als haar moeder alleen zwaargewond was, of dronken? Nee, ze dronk niet en iemand die gewond was, zou niet zo op haar buik op de grond liggen. En ze moest er niet aan denken om in de buurt van die geur, dat lichaam te zijn, de eerste keer in bijna een jaar tijd dat ze haar moeder zag.

Dat was haar *umma*. Dat was haar hoofd. Dat waren haar voeten.

Sirenes loeiden in de verte, luider naarmate ze dichterbij kwamen. Ze wees twee politieagenten en een ambulancebroeder de weg naar haar moeders woning. Twee andere agenten stelden haar vragen. Ze schaamde zich dood voor hoe weinig ze er kon beantwoorden. Maar ze vertelde hun wel ditjes en datjes over haar moeder; dat ze overdag in de winkel werkte en dat ze naar de kerk ging.

Een pezige Koreaan van in de zestig, de huisbaas misschien, of een conciërge, sprak een minuut of tien met de agenten. Nadien stond hij op de stoep te roken met een paar omstanders die uit de omringende gebouwen tevoorschijn waren gekomen, benieuwd naar de zwaailichten en het lawaai.

Ze voerden haar lichaam af in een zwarte zak op een brancard. Haar naam was Mina. Mina Lee. Ja, dat was haar moeder.